

Geçen hafta yazımı noktalar-ken "Evde tek başınıza ka-
lin, **kitap** okumanın tadını çıkar-
rın!" demiştim. Bugünse yaşamını ki-
taba adayan, ama görme engeli yü-
zünden bir dönem **kitap** okuyama-
yan **Jorge Luis Borges**'le ona **kitap**
okuyan ve zamanla kendi de büyük
bir yazar olan **Alberto Manguel**'den
söz etmek istiyorum.

Arjantinli öykü ve deneme yaza-
rı, şair ve çevirmen, büyüğü gerçek-
çilik akımının önde gelen isimlerin-
den olan **Borges**, artık yapıtlarıyla
yaşıyor. **Manguel** ise aramızda. Bir-
çok kez ülkemize geldi, *Tanpınar'ın*
İzinde Beş Şehir yapıtını yazarken
Tanpınar'ın şehirlerinde yaşadı, en
az yirmi yıldır da Türkiyeli okurlar
onu da okuyor.

Borges, otuz yaşından başlaya-
rak kalıtsal bir hastalık yüzünden
gözlerini yitirdi. 58 yaşında görmez-
liği kesinleşti. Kör oldu. Oysa büyük
bir **kitap** tutkunuydu. Kütüphaneleri
de çok seviyordu. Ama çocukken
çekingendi. Dahası ilk kez kütüpha-
nelere gitmeye başladığında bu çe-
kingenliği yüzünden **kitap** isteyeme-
miş, açık raflarda olan **Britannica**
ansiklopedisini okumaya başlamış-
tı. (Ben de çekingendim. Ortaokul-
da birkaç arkadaşla ilk kez gittiğim
kütüphanede -**Mustafa Kemal**'in si-

hikmet.altinkaynak@cumhuriyet.com.tr
twitter: @ahmet_hikmet

**Hikmet
Altinkaynak**

Edebiyatın Işığında



Borges'in evinde ona **kitap** okuma

lah arkadaşı **Halil Nuri Yurdakul**'un
adını taşıyan **Halil Nuri Yurdakul**
Kütüphanesi'ydi- kitap istek formu
işlemlerini bilmediğim için bir masa-
ya oturup ilk şiirimi yazmışım!)

1955'te Peron devrilince bir dü-
şü gerçekleşti: Borges, 800 bin **ki-**
taplı Arjantin Ulusal Kütüphanesi
Müdürlüğü'ne getirildi, ertesi yıl
Buenos Aires Üniversitesi'nde İn-
giliz ve Amerikan edebiyatı profes-
örlüğüne atandı. 12 yıl çalıştı. Ro-
man kahramanı oldu. (**Umberto**
Eco'nun adıyla özdeşleşen roma-
nı *Gülün Adı*'ndaki kör kütüphaneci,
Borges'tir.)

Alberto Manguel **kitap** okuyor

Borges, akşamüstleri işin-
den çıkıp evine giderken **Alber-**
to Manuel'in çalıştığı **Pygmalion**

Kitabevi'ne uğruyor, yeni çıkan
kitapları görüyor, dostu olan
sahibi kadınla sohbet ediyordu.
Bir gün Manguel'e de evine
gelip kendisine **kitap** okuyup
okuyamayacağını sordu. Bunu
hep kendisini ziyarete gelenle-
re soruyordu. Ona **kitap** oku-
yanların sayısı çoktu. Daha-
sı kendi aralarında bir grup bile
oluşturmuşlardı. Manguel, he-
nüz on altı yaşındaydı ve teyze-
si, Borges'in hayranıydı. Ona,

işi hemen kabul etmesini, her görüş-
mesini de yazmasını istedi. Manguel
iş kabul etti. Borges'e dört yıl **ki-**
tap okudu. Yaşı 90'ı aşkın annesi ve
bir yardımcısıyla birlikte oturduğu
"yumuşak, sıcak, hoş kokulu bir yer
olarak anımsadığı" evine haftada üç
dört gün gitti, ona **kitap** okudu.

Manguel bir büyük yazarı genç
yaşında yakından tanıma olanağı
bulmuş ve onun okuduğu yazarla-
rı da böylece okuma şansına kavuş-
muştu. Okumayı yaşam boyu hiç bı-
rakmadı. Zamanla o da dünyanın ta-
nındığı yazar oldu. Türkçeye çevri-
len ilk kitabı *Okumanın Tarihi*'nde
(çev. **Fusun Elioğlu**, **YKY**, 2001) ve
sonraki yapıtlarından *Okuma Gün-*
lüğü (çev. **Mehmet H. Doğan**), *Ge-*
celeyin Kütüphane (çev. **Dilek Şen-**
dil) ve *Borges'in Evinde* (çev. **Cem**

Akaş, **YKY**, 2013) adlı **kitaplarında**
bu okuma yolculuğunu anlattı.

Borges'in körlüğü, onun okurya-
zarlığını elbette etkilemiştir. Ama o
bundan en az etkilenmek için önce-
likle okumayı aksatmadı. **Mangu-**
el, *Borges'in Evinde* adlı kitabında
ona çoğunlukla **Kipling**'in öykülerini,
Stevenson'un denemelerini oku-
duğunu yazıyor.

Yaşam, 'uzun ince bir yol'

Yapıtlarıyla tüm insanlığı büyüle-
yen **Borges**, bu alanda yalnız değil-
di. *Ilyada* ve *Odysseia*'nın yazarı yer-
yüzünün ilk ozanı Anadolu **Home-**
ros da Borges gibi kördü.

Bizim halk edebiyatımızın büyük
ozanı **Aşık Veysel** de yedi yaşınday-
ken yakalandığı çiçek hastalığı yüzün-
den gözlerini yitirmişti. Ama iki büyük
ozan da dünyanın en değerli, en duy-
gulu dizelerini bizlere bıraktılar. Göz-
leri yerine yüreklerini insana açtılar.
Tüm tutkularıyla, tüm kavgalarıyla in-
sanı anlattılar...

Okumak da zaten insan için, in-
sanı sevgiyle kuşatmak, yaşatmak
için değil mi? Borges'in, Manguel'in
yaptıkları da bu...

Ayrıca bu koronalı günlerde oku-
mak, virüsü öldürmese de bizi güç-
lendirir, virüs paranoyasını da sö-
nümlendirir...